Bespreekstuk t.b.v. de reactie van de Veiligheidsregio Brabant Noord
Op de Wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met de differentiatie in coronatoegangsbewijzen (Tijdelijke wet differentiatie coronatoegangsbewijzen).

Inleiding
De wetswijziging betreft het mogelijk maken van differentiatie bij de inzet van coronatoegangsbewijzen (CTB). Van 3 G naar 2 G. Dit houdt in dat in sommige gevallen een negatief testresultaat niet meer voldoende is om een geldig CTB te krijgen.

Overigens geldt dat in het onderhavige wetsvoorstel expliciet wordt bepaald dat de inzet van de 2G-maatregel nimmer mogelijk is om toegang te krijgen tot de werkplek en deel te kunnen nemen aan het onderwijs. Op veel plaatsen zal een 2G-ctb volgens de Memorie van Toelichting niet snel, of helemaal niet, worden gebruikt, omdat geen sprake is van een hoogrisico-omgeving en 3G-beleid voldoende bescherming biedt. Daarbij kan gedacht worden aan omgevingen waarbij geen sprake is van een hoogrisico-omgeving, zoals in winkels.

Bij de mogelijkheid tot het invoeren van een 2G-ctb spelen met name de mogelijke vaccinatiedrang en gelijke behandeling een rol, wegens het met 2G uitsluiten van een testbewijs voor toegang tot of deelname aan bepaalde voorzieningen of activiteiten. Dit is dus hiermee gelijk een controversieel onderwerp.

De Gezondheidsraad heeft in februari 2021 de regering geadviseerd over ethische en juridische afwegingen rondom covid-vaccinatie.[1] Daarin is aangegeven dat vaccinatiedrang niet per definitie onaanvaardbaar is, maar dat hiervoor wel een rechtvaardiging moet bestaan. Dit wetsvoorstel heeft geen vaccinatiedrang tot doel of nevendoel, maar dit kan wel een neveneffect zijn.

Het doel van 2G om de snelheid van de verspreiding van het coronavirus af te remmen, de overbelasting van de zorg tegen te gaan en kwetsbare mensen in de samenleving te beschermen en sectoren die nu (gedeeltelijk) gesloten moeten blijven weer (geleidelijk) op een veilige manier te kunnen heropenen. Het uitgangspunt van het CTB is vanaf aanvang geweest het bieden van de mogelijkheid om de samenleving voor iedereen te heropenen en open te houden. De inzet van 2G de vraag op of sectoren ook voor een deel heropend kunnen worden waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen plaatsen waar alleen personen met een vaccinatie- of herstelbewijs kunnen komen en plaatsen die ook toegankelijk zijn voor personen die aan de hand van een testuitslag kunnen aantonen dat zij niet besmet zijn met het virus.

Uiteraard zijn de ethische en juridische overwegingen uitvoerig in de Memorie van Toelichting beschreven. Zo wordt gesteld dat uit onderzoek van de TU Delft blijkt dat de inzet van 2 G effectiever is in het voorkomen van ziekenhuisopnames dan het alternatief van het breed verplichten van toegangstesten voor gevaccineerde, herstelde personen en ongevaccineerde personen. Daarnaast wordt verwezen naar soortgelijke maatregelen in het buitenland.

Het wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om differentiatie aan te brengen. Hiervoor is nog een afzonderlijke belangenafweging nodig. Daar dient de evenredigheid, proportionaliteit en subsidiariteit nog concreter te worden ingevuld. Ook wordt het hierbij mogelijk om uitzonderingen te maken, bijvoorbeeld voor mensen die om medische redenen niet gevaccineerd kunnen worden.

Wel staat de volgende overweging al in de bij deze wetswijziging behorende Memorie van Toelichting: “De individuele vrijheid om zich niet te laten vaccineren gaat gelet op de ziekenhuis- en IC-bezetting door ongevaccineerde personen levert een te grotere druk op het collectieve domein van de zorg. Ter beperking van die collectieve last mag van ongevaccineerde personen een extra inspanning worden verwacht (het afzien van bepaalde niet-essentiële activiteiten zonder vaccinatie- of herstelbewijs), om overbelasting van de zorg of de sluiting van sectoren te kunnen beëindigen of voorkomen. Doel van het CTB is immers dat de gehele maatschappij gebruik moet kunnen blijven maken van essentiële collectieve voorzieningen.” Hoewel de betreffende tekst niet geheel goed loopt is hiermee duidelijk aangegeven welke visie ten grondslag ligt aan de voorgestelde wetswijziging.

De verdere uitwerking is summier. In het aanwijzingsbesluit zal de concrete motivering moeten worden opgenomen.

Toezicht en handhaving wordt een taak van de gemeentelijke toezichts- en handhavingsambtenaren. Dit omdat het CTB ziet op publieke plaatsen. Alleen toezicht en handhaving op een besloten plaats waar een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend berust bij de minister van VWS. Op dit moment is er al (te) weinig handhavingscapaciteit bij de gemeenten. Hiervoor zal dan ook een voorziening moeten worden getroffen.

Samenvatting en conclusie
Er is sprake van een ingrijpende wijziging in aanpak. Met deze wetswijziging wordt het mogelijk om niet-gevaccineerden uit te sluiten van niet essentiële collectieve voorzieningen. Er zijn nog geen middelen voor gemeentelijke handhaving beschikbaar gesteld. Het advies is dan ok om hierover het gesprek aan te gaan met de minister.